

Vaste Commissie voor Taaltoezicht
Warandeborg 4 – 1000 BRUSSEL

Brussel, 3 maart 2022

Uw brief van:
Uw kenmerk:
Ons kenmerk: 54.064/I/N

Betreft: vertaling brieven en vragenlijst burgerbevraging 2023 van de Gemeente-Stadsmonitor

Mevrouw de burgemeester,

In zitting van 18 februari 2022 onderzocht de Nederlandse afdeling van de Vaste Commissie voor Taaltoezicht (VCT) een vraag om advies betreffende vertaling van brieven en vragenlijst van de burgerbevraging 2023 van de Gemeente-Stadsmonitor.

In haar brief van 8 februari 2022 heeft het afdelingshoofd Personeel en Organisatie van het Agentschap Binnenlands Bestuur de VCT het volgende meegedeeld:

“In het voorjaar 2023 organiseert het Agentschap Binnenlands Bestuur (ABB) voor de derde keer de burgerbevraging Gemeente-Stadsmonitor in alle 300 Vlaamse steden en gemeenten. Bijna 400.000 inwoners worden aangeschreven. In de afgelopen editie van 2020 namen bijna 4 op 10 inwoners deel. Naast de respons is ‘representativiteit’ in survey-onderzoek bijzonder belangrijk. We weten dat bepaalde bevolkingsgroepen minder vertegenwoordigd zijn in de respons en willen in functie van een betere representativiteit onder meer niet-Belgen beter bereiken. Dit willen we bekomen door een strikt afgebakende doelgroep een anderstalige vragenlijst aan te bieden. [...] Langs deze weg leggen we u onze werkwijze graag voor zodat we zekerheid hebben dat de VCT deze verenigbaar acht met de taalwetgeving en we de burgerbevraging volgens de voorgestelde aanpak kunnen uitvoeren.

[...]

4. Beperkt gebruik van andere talen onder vier cumulatieve voorwaarden

We weten dat uw Commissie in haar adviespraktijk stelt dat een beperkt gebruik van nuttige vreemde talen toelaatbaar kan zijn, op voorwaarde dat cumulatief een aantal criteria aanwezig zijn. In ons voorstel van aanpak houden we daar rekening mee.

- 4.1 De dienst/instantie maakt geen systematisch gebruik van de vreemde taal, maar slechts ten uitzonderlijke titel of als overgangsmaatregel (d.w.z. tijdelijk) en in beperkte gevallen

ABB is in de zin van de Gewone Wet van 9 augustus 1980 tot Hervorming der Instellingen een gedecentraliseerde dienst van de Vlaamse Regering waarvan de werkring het gehele ambtsgebied van de Gemeenschap / het Gewest bestrijkt. De bestuurstaal van ABB is het Nederlands (cfr. artikel 36, § 1, 1° GWHI), ook in betrekkingen met particulieren. De enige uitzondering bestaat ten aanzien van inwoners van de rand- en taalgrensgemeenten van het grondgebied van het Vlaams Gewest. Tegenover die particulieren gebruiken de diensten van de Vlaamse Regering het Nederlands of het Frans volgens de keuze van de particulier.

Voor de burgerbevraging in alle 300 Vlaamse steden en gemeenten gebruikt ABB het Nederlands in de introductiebrieven, de herinnering/bedankingskaartjes, de online en de schriftelijke vragenlijst. Enkel inwoners van de rand- en taalgrensgemeenten van het grondgebied van het Vlaams gewest, die dat vragen, ontvangen een schriftelijke Franstalige vragenlijst of kunnen zich aan de hand van een unieke code aanmelden op een webpagina, waarop enkel zij een Franstalige vragenlijst kunnen invullen.

ABB wil nu in beperkte gevallen voor een specifiek doelpubliek de brieven in het Nederlands aanvullen met een samenvatting van de Nederlandse tekst eerst in de andere officiële landstalen, het Frans en het Duits en vervolgens in een aantal andere nog te bepalen talen, waaronder mogelijks het Engels, het Spaans, het klassiek Arabisch, Met deze talen hopen we dit specifiek doelpubliek zoveel mogelijk te informeren over het doel van de bevraging, wat hen kan stimuleren om de vragenlijst in te vullen.

Elke brief van de burgerbevraging bevat een unieke code en QR-code, waarmee de respondent zich kan aanmelden op een webpagina om de vragenlijst in te vullen. In de brieven aan deze specifieke doelgroep worden een unieke code en een QR-code vermeld, waarmee enkel zij zich kunnen aanmelden op een webpagina, waarop zij de vragenlijst kunnen invullen in hetzij het Nederlands, hetzij het Frans, hetzij het Duits, hetzij in de andere nog te bepalen talen. Op deze manier hopen we hen in staat te stellen om vragen, die peilen naar hun gedrag, hun participatie en hun tevredenheid in verschillende domeinen te beantwoorden.

Iedere respondent kan de vragenlijst maar 1 keer en dus in 1 taal invullen.

Concreet willen we enkel ten aanzien van dit specifiek doelpubliek als volgt anderstalige teksten gebruiken:

- Zending 1: zij ontvangen de introductiebrieven in het Nederlands, aangevuld met een samenvatting in het Frans en het Duits en vervolgens in een aantal andere nog te bepalen talen
- Zending 2: zij ontvangen een bedanking/herinneringsbrief in het Nederlands, aangevuld met een samenvatting in het Frans en het Duits en vervolgens in een aantal andere nog te bepalen talen
- Zending 3: als zij nog geen vragenlijst ingevuld hebben, ontvangen zij opnieuw een introductiebrieven in het Nederlands, aangevuld met:
 - o een samenvatting in het Frans en het Duits en vervolgens in een aantal andere nog te bepalen talen

- een schriftelijke vragenlijst in het Nederlands, het Frans, het Duits en het Engels.”

4.2. Het gebruik van de vreemde taal wordt verantwoord door een bijzonder doel, zoals het bevorderen van integratie, anderstaligen informeren over het bestaan van een dienstverlening, verzekeren van de gezondheid en de veiligheid

Via de burgerbevraging peilt ABB naar het gedrag, de participatie en de tevredenheid van inwoners op verschillende domeinen: onderwijs, zorg en gezondheid, samenleven, mobiliteit, wonen en woonomgeving, cultuur en vrije tijd, natuur en milieu, armoede, overheid. Met de bekomen resultaten wil ABB alle 300 Vlaamse lokale besturen ondersteunen in datagedreven beleid. Daarom is het van cruciaal belang dat de data representatief zijn op het niveau van iedere stad of gemeente zodat alle 300 lokale besturen beschikken over correcte data om de maatschappelijke omgeving, waarin ze werkzaam zijn, te kunnen opvolgen en beleidskeuzes daarop te kunnen baseren. Centrumsteden, die dat willen, krijgen daarenboven de mogelijkheid om extra bevragingen te laten voorzien zodat ze kunnen beschikken over representatieve resultaten op stadsdeel- wijk-, buurt- of districtsniveau. Deze steden gebruiken deze resultaten om zicht te krijgen op binnenstedelijke ontwikkelingen, die een gedifferentieerde aanpak vragen.

Ook voor de Vlaamse overheid is het van groot belang dat de bekomen resultaten representatief zijn op het niveau van het Vlaams gewest, omdat dit de Vlaamse overheid toelaat om maatschappelijke evoluties, regionale trends en verschillen in Vlaanderen in beeld te krijgen, meer kennis en inzicht op te doen over bestuurlijke en maatschappelijke uitdagingen van vandaag en morgen en daar beleid op te steunen.

Analyse van de non-respons van de burgerbevraging 2020 heeft aangetoond dat niet-Belgen ondervetegenwoordigd zijn in de respons en dat die ondervetegenwoordiging niet rechtgetrokken kan worden via weging. Daarom is het van groot belang dat de responsgraad bij die groep stijgt zodat lokale besturen kunnen beschikken over representatieve resultaten om hun beleid op te baseren.

De samenleving wordt steeds diverser. Registerdata (VDAB, onderwijs,...) tonen verschillen aan in participatie aan verschillende domeinen van het maatschappelijke leven tussen personen van Belgische herkomst en personen van niet-Belgische herkomst. Daarmee omgaan vergt kennis en inzicht. Surveydata over gedrag, participatie en tevredenheid van alle burgers, inclusief inwoners met een niet-Belgische herkomst, kunnen die kennis en dat inzicht mee voeden.

4.3 De anderstalige tekst is bestemd voor een specifiek doelpubliek.

Uw commissie beklemtoont in haar adviespraktijk dat de anderstalige tekst enkel aanvaard kan worden voor een specifieke doelgroep, meer bepaald inwoners die zich in een eerste integratiefase bevinden en nog niet de gelegenheid hadden om voldoende Nederlands te leren en te leren kennen.

We zullen deze afbakening ten volle respecteren en de anderstalige tekst enkel gebruiken ten aanzien van inwoners die zich in een eerste integratiefase bevinden en nog niet de gelegenheid hadden om voldoende Nederlands te leren en te leren kennen.

Het Rijksregister, dat instaat voor de steekproef, kan aan de hand van een 0/1 variabele de afbakening van ‘eerste integratiefase’ bezorgen. Op basis hiervan zullen we een exact beeld krijgen van het aantal respondenten binnen de totale steekproef, dat zich in een eerste integratiefase bevindt.

Op basis van de steekproefgrootte van de burgerbevraging 2020 (377.714 personen) en op basis van populatiegegevens 2021 schatten we dat het kan gaan om ongeveer 47.200 personen.

In de burgerbevraging 2020 hebben ongeveer 24% van de respondenten online de vragenlijst ingevuld na zending 1 en 2. Als we daarvan uitgaan, zou dit inhouden dat ongeveer 11.000 personen, die zich in een eerste integratiefase bevinden, online de vragenlijst invullen na zending 1 en 2 en dat 36.000 personen de vragenlijst op dat moment nog niet ingevuld hebben. Dat betekent dat zending 3 naar ongeveer 36.000 personen die zich in een eerste integratiefase bevinden, verstuurd zou worden.

4.4 De anderstalige boodschap wordt gebruikt naast de voorgeschreven bestuurstaal en is slechts een vertaling van de Nederlandse tekst (er wordt dus niet meer of andere informatie gegeven in de vreemde taal dan in het Nederlands). Bovendien wordt er uitdrukkelijk vermeld dat de anderstalige tekst een vertaling is, zodat iedereen over dezelfde informatie beschikt.

De introductiebrieven en de herinnering/bedankingsbrieven in het Nederlands zullen aangevuld worden met een samenvatting van de Nederlandstalige tekst eerst in de andere officiële landstalen, het Frans en het Duits, en vervolgens in een aantal andere nog te bepalen talen. De aanvulling in de andere talen zal zich beperken tot hetgeen absoluut noodzakelijk is. Ook zal aangegeven worden dat de tekst in de andere talen een vertaling betreft van de Nederlandstalige tekst.

De inhoud van de vertaalde vragenlijsten zal exact dezelfde informatie bevatten als de originele Nederlandstalige versie. Ook dat zal uitdrukkelijk vermeld worden”

*
* *

Het Agentschap Binnenlands Bestuur is een dienst van de Vlaamse Regering waarvan de werking het gehele ambtsgebied van het Vlaams Gewest bestrijkt.

Luidens artikel 36, § 1, van de gewone wet van 9 augustus 1980 tot hervorming der instellingen gebruikt deze dienst het Nederlands als bestuurstaal.

De VCT is er zich van bewust dat administraties en openbare diensten heden ten dage regelmatig in contact komen met een anderstalig publiek door de aard van de dienstverlening en door specifieke projecten die door hen worden ontwikkeld, in het bijzonder in het kader van integratie en inburgering. Het gebruik van vreemde talen, naast de SWT, kan dan wenselijk zijn.

De VCT heeft in haar rechtspraak aanvaard dat voor specifieke projecten een andere taal of talen kunnen worden gebruikt dan deze die door de SWT worden voorgeschreven (zie onder meer VCT-adviezen nrs. 49.138 van 30 juni 2017 en 47.055 van 18 september 2015). In de

vaste rechtspraak van de VCT geldt deze uitzondering op voorwaarde dat het een vertaling betreft en dat in de anderstalige teksten duidelijk aangegeven staat dat het een vertaling betreft. Ook moet de tekst eveneens in de opgelegde taal of talen beschikbaar zijn zodat het duidelijk is dat de inwoners over dezelfde informatie beschikken in de opgelegde taal of talen.

Deze vaste rechtspraak heeft als doel iedere uitzondering op de SWT te beperken tot hetgeen absoluut noodzakelijk is in het algemeen belang. Iedere uitzondering dient aldus zo veel mogelijk beperkt te worden in zowel omvang als tijd, aangezien het gebruik van vreemde talen enkel uitzonderlijk of als overgangsmaatregel kan worden toegestaan. In dit specifieke geval is het doel om de representativiteit van een burgerbevraging te bevorderen door zoveel mogelijk drempels weg te werken voor niet-Belgische inwoners.

De Nederlandse afdeling van de VCT heeft al verschillende keren geadviseerd dat zij het gebruik van andere nuttige talen uitzonderlijk, beperkt en tijdelijk kan aanvaarden in de dienstverlening ten aanzien van de specifieke inwoners die zich in een eerste integratiefase bevinden en nog niet de gelegenheid hadden voldoende Nederlands te leren en te leren kennen (advies 47.049 van 22 mei 2015; advies 48.062 van 15 april 2016; advies 48.068 van 15 april 2016).

Het gebruik van andere talen wordt *in casu* beperkt tot hetgeen absoluut noodzakelijk is in het algemeen belang aangezien het gebruik van andere talen zich enkel richt tot een specifieke doelgroep, met name inwoners die zich in een eerste integratiefase bevinden en nog niet de gelegenheid hadden voldoende Nederlands te leren en te leren kennen, en in de brieven zich beperkt tot een samenvatting van de Nederlandstalige brief.

De Nederlandse afdeling van de VCT geeft derhalve een gunstig advies.

Hoogachtend,

De Voorzitter van Nederlandse afdeling,